

УДК 821.161.2(477.82)'06-1/-9.09Слапчук
DOI <https://doi.org/10.29038/2304-9383.2023-36.sak>

Наталія Сахарчук

«Між шляхом воїна і Дао»: літературний автопортрет В. Слапчука

У статті дослідницьку увагу зосереджено на проблемі авторської суб'єктивності у книзі есеїв та інтерв'ю В. Слапчука «Між шляхом воїна і Дао» (2011). **Мета** публікації – на основі аналізу специфіки вираження авторської суб'єктивності схарактеризувати літературний автопортрет В. Слапчука. **Методологія дослідження.** Окрім загальнонаукових методів (аналіз, узагальнення, індукція, дедукція), в основі методології дослідження – методи літературної науки, зокрема рецептивно-естетичний, частково структуралізм, герменевтика, наратологія.

Результати дослідження. Простежено, що «Між шляхом воїна і Дао» В. Слапчука – максимально особистісна книга, що претезентує виняткове розкриття портрета автора через есеї, інтерв'ю та критичні відгуки. Досліджено, що діалогічна відвертість інтерв'ю, спровокована поглядом на себе чужими очима, дає плоди в пізнанні письменника, а вільність есеїстичного жанру дає можливість вмістити особисті роздуми, виклад своєї позиції з приводу поставлених проблем. Зауважено, що творець тексту відкриває читачеві особистісне ставлення, тож абсолютизується суб'єктивна індивідуально-авторська світоглядна парадигма. У статті простежено, що мала форма не завжди дає можливість вдатися в розлогі наведення випадків із свого життя чи історій із досвіду, тому автор обмежується лише короткими згадками чи як висновки подає читачеві витяги зі своєї життєвої позиції у формі медитативних теоретизувань. Поміж роздумів на буттєві чи письменницькі теми В. Слапчук подає штрихи, за допомогою яких формує свій літературний автопортрет.

У **висновках** наголошується, що за допомогою авторської суб'єктивності у книзі есеїв та інтерв'ю сформовано літературний автопортрет В. Слапчука.

Ключові слова: авторська суб'єктивність; постмодернізм; книга есеїв та інтерв'ю В. Слапчука «Між шляхом воїна і Дао» (2011); самопізнання; самовираження; літературний автопортрет.

Вступ

Постмодерний шлях у літературі визначає постійні новаторські творчі шукання, видозміну та інтеграцію традиційних жанрів.

Мета дослідження – проаналізувати книгу есеїв та інтерв'ю В. Слапчука «Між шляхом воїна і Дао» крізь призму вираження в ній авторської суб'єктивності, виокремити образ суб'єктивного автора й у такий спосіб з'ясувати роль та місце суб'єктивно-авторського начала в текстах чільного представника постмодернізму.

Переважно в літературознавстві увагу дослідників сфокусовано на прозовій та поетичній творчості В. Слапчука (Колошук, 2007; Оляндер, 2007; Яструбецька, 2016). Окремі складники означеної проблеми розглянуто в наших публікаціях (Сахарчук, 2012a; 2012b) та дисертації (Сахарчук, 2014).

Методи й методики

Окрім загальнонаукових методів (аналіз, узагальнення, індукція, дедукція), в основі методології дослідження – методи літературної науки, зокрема рецептивно-естетичний, частково структуралізм, герменевтика, наратологія.

Виклад основного матеріалу

«Між шляхом воїна і Дао» – специфічна книга не лише для бібліографії В. Слапчука. Вона включає в себе різножанрові елементи, які не часто об'єднують в одному тексті: перший розділ сформований із публікацій колонки у газеті «Сім'я і дім» (м. Луцьк), яку вів автор, другий – із його інтерв'ю, а третій – з еkleктичного зібрання передмов, відгуків, есеїв, промов, писаних В. Слапчуком у різний час та з різних життєвих спонук, які склалися в мозаїку прояснення образу автора та його стосунків зі світом. Різноманітні тексти іноді межують зі щоденниковою інтимністю чи потоком свідомості, та специфіка їх усіх полягає в тому, що вони є не принагідними особистими нотатками, а мають у собі орієнтування на когось іще, крім автора. Цей Інший виступає ініціатором мовного потоку і спонукою до творення, тож завжди залишає в тексті слід своєї присутності.

Текст книги не може вважатися викладом вільних розмов автора з інтерв'юєрами. В. Слапчук акцентує увагу на тому, що вона зібрана виключно із письмових текстів: «Інтерв'ю подано лише ті, на які я відповідав письмово» (Слапчук: 2011, 4). Їй не притаманна спонтанність усного мовлення. Усі слова, викладені в цій книзі, автор карбував письмово, аргументуючи: «Оскільки я той, хто пише, а не той, хто говорить» (Слапчук: 2011, 4).

Тексти, вміщені до збірки, не можуть вважатися абсолютно вільним самовиявленням автора, адже вони є, так би мовити, керованою імпровізацією, бо ж есеї створені за заданими редакційними темами, а в інтерв'ю зазвичай скеровує діалог той, хто задає питання. За аналогією, і у творах, що ввійшли до третього розділу, автор акцентує на зовнішніх спонуках написання. За його означенням, це «тексти, які були спровоковані різними людьми й різними обставинами» (Слапчук: 2011, 4). Хоча загалом таке

пояснення може бути застосовано й до багатьох інших книг різних письменників. Адже не завжди творець може знаходити спонуки до написання винятково в собі. Зазвичай теми та ідеї автор бере із зовнішніх життєвих впливів, які знаходять письмовий відгук у його творчості. Автор викладає щирі емоції, навіть якщо досі вони змінилися. Зокрема, в інтерв'ю В. Слапчук часто повторює, що найбільшим розчаруванням його життя був крах державницьких ілюзій після занепаду Помаранчевої революції, ідеями якої він щиро перейнявся. Проте в останньому розділі – «Спровоковані монологи» – він наводить і тексти того часу, повні щирого захвату: «Я безмежно щасливий: правда восторжествувала!» (Слапчук: 2011, 262). Цим він стверджує самоцінність щирої емоції, яка є особливо вагомою для митця.

Перший із розділів, «Імпровізації на задану тему», вміщує короткі тексти за редакційними завданнями, де автор розкриває своє ставлення до проблем, які мали б зацікавити читачів газети. В. Слапчук добре відчуває адекватну міру відвертості, яку варто дозволяти собі в газетному тексті, тож не надто заглиблюється в інтимні подробиці, виносячи на розсуд читацького загалу здебільшого готові життєві узагальнення. Сам він означає це заплутано: «Неминуче доведеться вдаватися або до спогадів, що накладаються на теорію, або до теорії, яка випливає зі спогадів (цебто практики) – без логічного узагальнення досвіду не обійтися. Хоча можна вести мову й на рівні припущень, висловлюючи міркування, що не ґрунтуються на конкретних положеннях» (Слапчук: 2011, 14). Письменник роздумує як про банальні життєві проблеми, на зразок найпам'ятнішого поцілунку, жіночого пияцтва чи заздрощів, так і про більш віддалені від буденності – літературу, заглушення індивідуального начала колективним, ілюзії чи трагічні невідповідності. Хоч він і вплітає у текст історії зі свого життя, та все ж автор бачиться відвертішим у абстрактних роздумах, яким тут теж знаходиться місце. Письменник не відкриває завіси особистих таємниць. Зокрема, про взаємини з жінками він пише, що більше не висвітлює цю тему, бо «відбувся процес переміщення зі сфери зовнішньої у внутрішню, закриту» (Слапчук: 2011, 50).

До другого розділу В. Слапчук відібрав інтерв'ю різних років. Видані в книзі зібрані разом інтерв'ю автора теж долучаються до його збірного літературно-буттєвого портрета. Митець відповідає на питання, що стосуються більшою мірою матеріальних сфер життя, таких, як служба у війську, книговидання, особливості біографії, та не

минається й без роздумів про літературу, творчість та духовність. Ці тексти не належать до художньої літератури, і тому не можуть досліджуватися за її канонами, та вони багато відкривають для розуміння особистості автора. Тут читач не відшукує авторського відбитка за сюжетними подробицями чи особливостями автобіографічних натяків та принагідних відвертостей. Публіцистичний текст цілком присвячений особі автора. Він меншою мірою глибинно відвертий, ніж всуціль суб'єктивна есеїстика, але наповнений біографічними моментами та авторськими роз'ясненнями. Сам автор про особливість жанру інтерв'ю та його відмінність від монологічного письма висловлюється так: «Конкретний співбесідник цінний і цікавий тим, що в будь-яку мить може спитати тебе про щось, про що ти сам себе ще не питав, на що в тебе нема готової відповіді» (Слапчук: 2011, 201). Бо ж істина, як відомо, народжується якщо не в суперечці, то принаймні в діалозі.

Автор розташовує інтерв'ю, намагаючись чергувати їх за різними способами опитування і провідними темами, показуючи обидва боки своєї особистості, які найбільше цікавлять соціум і журналістів, що його презентують, – це війна і література. Перехресно чергуються інтерв'ю, в яких основну увагу звернуто на письменницькій праці автора, його розумінні літературних категорій і українського літературного процесу та на військовому досвіді, спогадах і осмисленні війни в Афганістані. Інтерв'юери – журналісти, критики, письменники – хочуть бачити дві іпостасі особистості В. Слапчука – літератора і воїна. Принагідно згадують про нішу філософа. Тож ці два образи узяв на озброєння і В. Слапчук. Зазвичай він іронічно згадує про письменництво, а себе трактує через призму військову і філософічну. Найімовірніше, в назві «Між шляхом воїна і Дао» закладено як особисту творчу і житєву програму митця, так і деяке загравання з власним іміджем та використання і подальше формування у громадській думці стереотипу В. Слапчука. Вписується таке роздвоєння в назві і в класичну дихотомію для української літератури, вокалізовану Є. Маланюком як «Стилет чи стилос». Перед письменником постає проблема вибору між естетичним та ідейним спрямуванням літератури, яка у творчій ситуації В. Слапчука означає не кардинальний вибір на користь однієї з іпостасей за рахунок відмови від іншої, а спосіб балансування між ними, шукаючи свою позицію на межі. Автор так і не обирає собі остаточної ніші, асоціюючи себе і з воїном, і з мислителем.

Третій розділ книги має назву «Спровоковані монологи», тексти його близькі і до щоденникових нотаток, і до рецензій, іноді вони скидаються на читацький щоденник, коли в одному есеї перераховано враження від десятка книг. Подекуди тут знаходять місце роздуми над сенсом і призначенням творчості. Сюди увійшли промови з нагод нагороджень, передмови, рецензії, роздуми про літературу. Критичні відгуки на книги, літературні портрети, описи волинського літературного процесу перемежуються з роздумами про природу творчості та особливістю художнього письма, а особливо поезії. В. Слапчук постає тут ще й в іпостасі критика і філософа. Пишучи про книги, іноді віддаляється від теми й викладає свої роздуми зі злободенних питань. Тут і враження від Шевченківської премії, і виклад своїх емоційних реакцій, і розчарування з приводу відсутності державної підтримки літератури. В. Слапчук проявив через тексти загострене почуття справедливості. Він обурюється байдужістю та низьким рівнем культури української громади, відсутністю державної підтримки культури та мистецтва, відроджує незаслужено забуті імена, бореться з провінційністю волинського письменства і пропагує творчість молодих поетес, які можуть так і не стати відомими широкому загалу з причин його байдужості та відсутності належної популяризації поезії.

У рецензіях та відгуках В. Слапчук залишається вірним своєму традиційному стилю критики. Це текст, суцільно орієнтований на суб'єктивно авторське сприйняття твору, враження від нього. В. Слапчук розкриває шлях свого розуміння, мінливість вражень від тексту, залежно від глибини знайомства з ним. На сторінках трапляються і міражі, які свідчать про авторську трепетну любов до книг: «Я хотів би поселитися в бібліотеці. Хочу жити в країні, в якій пахне книгами. Книги впливають на духовний клімат. У моєму розумінні шаблі вдосконалення – це книжкова полиця, яка драбиною Якова піднімається в небо» (Слапчук: 2011, 239).

У відгуках на книги автор не претендує на об'єктивність у своїх судженнях, іронічно зауважуючи: «Дзеркало об'єктивності придатне для використання в кімнаті сміху незгірш від дзеркала ілюзій» (Слапчук: 2011, 252). Особливо акцентує увагу на суб'єктивності своїх оцінок, коли пише про класиків. Сам він, порівнюючи свої відчуття від прочитання щоденника К. Чуковського та Є. Барана, стверджує, що перше сприймається як даність, а друге викликає у свідомості незбориме бажання вдатися до редакторських правок. Тож до

сучасного тексту В. Слапчук підходить вільніше, впевненіше дає оцінки й означає подальші перспективи, вклинюється в сьогоденний літературний процес. При доторках до класики, зокрема, згадуючи постаті Т. Шевченка та М. Гоголя, неодноразово підкреслює індивідуальність своїх суджень: «Утім це лише моя суб'єктивна оцінка ситуації, зроблена з величезної відстані» (Слапчук: 2011, 272).

У передмовах автор дозволяє собі ігрові відступи, на зразок «Із Сергія Дзюби – морозиво» (Слапчук: 2011, 284), та звертання до читача, тож свою присутність не мінімізує, а навпаки. Водночас він ділиться із читачами своїми враженнями від творчості письменника, рідко обмежуючись тільки книгою, до якої твориться передмова. Зазвичай письменник виражає емоційне захоплення текстом і його автором, вправно зацікавлюючи читача майже детективними історіями із твору чи життя автора. Та не про все В. Слапчук пише схвально. Він не висловлює захоплення сьогоденними експериментами із творчістю. Його патетичне сприйняття поезії різко дисонує з епатажністю деякої сучасної поезії: «Читаю молодих. Аби не впадати у крайність, висновків намагаюся не робити» (Слапчук: 2011, 299).

Чи то пишучи на задані редакцією теми, чи укладаючи передмови, чи рефлексуючи в рецензіях / відгуках на книги інших авторів, В. Слапчук відкриває читачеві свою особистість. І це реалізується не лише на ледь вловимому стилістичному рівні формування неодмінного авторського відбитка в тексті, але й прямо, переводячи мову на себе. Автор згадує моменти зі своєї біографії чи розповідає про особливості свого характеру та його становлення. В інтерв'ю, де смислові акценти, які й так зосереджені на особі В. Слапчука, його відвертість стає закономірною. Із уривків фраз поступово складається уявний портрет автора, зліпок його особистості, який він охоче відкриває читачеві.

Зокрема, В. Слапчук описує себе так: «Як і більшість людей, я лінивий» (Слапчук: 2011, 97); «Бог надзвичайно полегшив мені життя, дарувавши внутрішній спокій» (Слапчук: 2011, 67); «Я прагну пізнати себе, однак не намагаюся дати собі визначення» (Слапчук: 2011, 100); «Школу я згадую з приємністю» (Слапчук: 2011, 38); «Ставлення до жінки у мене однозначне – я її люблю. Сприймання, справді, неоднозначне, оскільки сама жінка не є однозначною» (Слапчук: 2011, 205).

Цей автопортрет передбачає формування особистості вже з нелегких умов дитинства. Автор згадує, що востаннє шкодував себе,

мабуть, іще тоді: «Я ріс без батька, мене жорстко виховували, часто і не завжди справедливо лупцювали... Однак цей дитячий жаль не розм'якшив мого характеру, навпаки – гартував його» (Слапчук: 2011, 64); «Дається взнаки характер (як він закладався)» (Слапчук: 2011, 25).

Письменник твердить, що не схильний до емоційних кліше: «Я не поділяю того пафосу, з яким дуже часто говорять про весну» (Слапчук: 2011, 32), натомість прагне складати про все власну думку й оцінювати, звіряючись із собою. Та автор вимірює все через себе не з позицій егоцентризму, а з критичного ставлення. Він може бути самокритичним: «Я себе за це не люблю» (Слапчук: 2011, 25), та перед будь-яким невдоволенням світом вважає за потрібне уважно придивитись до себе у пошуках того ж ганджу: «Єдина можливість удосконалити світ – удосконалити себе. Література мені бачиться одним із засобів такого вдосконалення» (Слапчук: 2011, 4).

Поміж окремих штрихів автор подає й цілісні змалювання себе з певних ракурсів: «Я намагаюся чути людей, а тому й зважати на їхню думку, готовий навіть до певної межі поступатися особистим, за умови, що її висловлено у формі прохання / побажання. Агресивна думка провокує в мені зворотну агресію. Для мене важлива авторитетна думка, погляди людей, яких я поважаю... Однак за певних ситуацій, в окремі моменти дію лише на власний розсуд. Коли переконаний у власній правоті (йдеться про принципи) – для мене нема авторитетів, і я не схильний прислухатися до чужої думки» (Слапчук: 2011, 25). Автор балансує між означенням себе як романтика і реаліста: «Попри романтичність, якою ще в дитинстві заразився від книжок і яка в юначі роки трансформувалась у схильність до авантур <...>, мені завжди кортіло бути реалістом. Віддаючись фантазіям <...>, я ніколи не плекав ілюзій» (Слапчук: 2011, 36).

Присутні у цій книзі і традиційні для творчості В. Слапчука згадки військового досвіду («Я знаю, що таке спрага, особливо, коли ти поранений. Я був поранений» (Слапчук: 2011, 33)) та болісні асоціації «зліпку, який застряг у нашій голові, наче осколок від поранення» (Слапчук: 2011, 37). Проте ці спогади чітко прив'язані до жорстокості дорослого світу. У дитинстві їм немає місця. При дитячих згадках лунких вибухів старого шиферу і гільз у великодньому вогнищі автор не продовжує асоціативні ряди цих звуків до гуркоту війни, що свідчить про те, що дитячі спогади, закарбовані в пам'ять як приємні, не були поруйновані подальшими жахами. Дорослому здриганню від

звуків, які такі схожі на постріли, не вдається пробратися в закутки пам'яті дитинства.

Багато пише В. Слапчук і про свої взаємини з літературою. З перших сторінок він іронічно звертає увагу на проблему місця митця в соціумі, наголошуючи на його позиції «ізгоя»: «бо для суспільства, зорієнтованого на матеріальні цінності, і той, хто сидить за письмевим столом, і той, хто за пивним, – звичайні невдахи» (Слапчук: 2011, 3). В. Слапчук називає письменництво інтимною справою: «Література – моє суто приватне заняття, мій вибір. Шлях, який мені належить пройти. Шлях, який проходить крізь мене» (Слапчук: 2011, 4). Письменник обстоює свободу творчості: «У мене немає заборон, у своїй практиці я виходжу з думки, що письменникові дозволено все» (Слапчук: 2011, 74); «Проте у мене нема жодних причин підлаштовуватися під читача. Я не маю шаленої популярності, яку боявся б утратити, не маю високих гонорарів, якими б дорожив» (Слапчук: 2011, 76). Для нього вона – спосіб самореалізації, шлях до реалізації життєвих фантазій: «Можу стверджувати, що мрій у мене нема. Лише фантазії, які реалізуються або в текстах або у житті» (Слапчук: 2011, 70). У цьому контексті доречно пригадати гіпотезу про розділення оповідача в текстах В. Слапчука як «приміряння масок», яку ми висували при розгляді його романів. Виписуючи оповідачеві в романах різні образи, автор фантазує на тему варіацій власного життя і може побувати в незмірно більшій кількості ролей, ніж це можливо для звичайної людини в реальному світі. На питання про те, яка частка автобіографічності в його творах, 2009 р. автор відповідає: «Доволі мізерна. Якись окремі ниточки я висмикую з власної біографії, щоб вплести їх у канву сюжету, однак радше для того, аби помітити котрогось із персонажів, аніж поділитися з ним життєвим досвідом. Мені цікавіше змодельовати героя та його світ, а не копіювати його із прототипу» (Слапчук: 2011, 104). Отже, знову з'являється *концепт моделювання*.

В. Слапчук зауважує зміщення основного вектора своєї творчості від поезії до прози: «До сорока літ я приділяв більше уваги поезії, прозою займався між іншим. Потім відчув потребу змінити пріоритети, і поезія відійшла на другий план» (Слапчук: 2011, 149). Він самоіронічно пише про поступовий відхід від гумору: «Я перестав друкуватися в “Перцеві” і скотився до рівня серйозної літератури» (Слапчук: 2011, 229). Проте остаточно письменник так і не порвав зі сміховою культурою, адже пласт іронії зберігається і в його художніх

і публіцистичних та критичних текстах. Найчастіше вона має формат самоіронії, націленої або на свою особу, або на творчі потуги, чи на письменницьку працю загалом («Премії – лише реп'яшки на святковому костюмі письменника» (Слапчук: 2011, 267)). У цій книзі він стверджує певну іронічність свого світогляду, окреслюючи її так: «моя іронія не вибіркова. Але й не тотальна. Вона ситуативна» (Слапчук: 2011, 136). Свій письменницький портрет В. Слапчук вважає завершеним у своїх книгах. Він неохоче вдається до роз'яснення творів, бо вони повинні говорити за себе, і не занурюється у вимріювання на письмі творчих планів. Автор обмежує розповідь про свою творчу специфіку такими характеристиками: «Я скоріше байдужий до власних творів, аніж дорожу ними. Головною книжкою для мене є та, яку пишу» (Слапчук: 2011, 156); «Я ніколи не розповідаю про те, що збираюся зробити. Є сенс говорити лише про те, що вже зроблено» (Слапчук: 2011, 217); «Я виговорююся у своїх текстах. Коли мене ніхто ні про що не питає, волю помовчати. Мовчання – це також форма спілкування» (Слапчук: 2011, 195).

Наукова новизна

Уперше в українському літературознавстві здійснено осмислення книги есеїв та інтерв'ю В. Слапчука «Між шляхом воїна і Дао» (2011) у світлі авторської суб'єктивності, на основі чого текст видання схарактеризовано як літературний автопортрет письменника.

Отримані результати сприятимуть поглибленню уявлення про авторську суб'єктивність. Дослідження допомагає узагальнити знання про комплекс українського постмодерного тексту крізь її суб'єктивно-авторський вимір.

Висновки

Отже, «Між шляхом воїна і Дао» В. Слапчука – максимально особистісна книга, що претендує на небувале розкриття для читача особистості автора через есеї, інтерв'ю та критичні відгуки. Діалогічна відвертість інтерв'ю, спровокована поглядом на себе чужими очима, дає плоди у пізнанні письменника, а вільність есеїстичного жанру дає можливість вмістити особисті роздуми, виклад своєї позиції з приводу поставлених проблем. Творець тексту відкриває читачеві особисте ставлення, тож абсолютизується суб'єктивна індивідуально-авторська світоглядна парадигма. Мала форма не завжди дає можливість вдатися в розлогі наведення випадків із свого життя чи історій із досвіду, тому автор обмежується лише короткими згадками чи як висновки подає читачеві витяги зі своєї життєвої позиції у формі медитативних

теоретизувань. Поміж роздумів на буттєві чи письменницькі теми В. Слапчук подає штрихи, за допомогою яких формує свій літературний автопортрет.

Література

- Колошук, Н. (2007). Міфізація минулого й сучасності в художньому світі Василя Слапчука. *Волинь у житті та творчості письменників*. Луцьк: Твердиня, 159–168.
- Оляндер, Л. (2007). Василь Слапчук і волинський текст. *Studia Methodologica*, 19, 265–271.
- Сахарчук, Н. Ю. (2014). Авторська суб'єктивність у постмодерній прозі Ю. Андруховича та В. Слапчука: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.01 / Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. Тернопіль.
- Сахарчук, Н. Ю. (2012а). Проблема авторської суб'єктивності в українському літературознавстві. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки*, 12, 132–137.
- Сахарчук, Н. Ю. (2012b). У лабораторії В. Слапчука-критика: особливості вираження авторської суб'єктивності у книзі «Політ механічної зозулі над власним гніздом». *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки*, 13 (238), 113–117.
- Слапчук, В. (2011). *Між шляхом воїна і Дао: есеї, інтерв'ю*. Луцьк: Терен.
- Яструбецька, Г. (2016). Міф Сізіфа, або Епістемологічна відвертість (романи «Книга забуття» і «Та сама курява дороги» В. Слапчука у співвідношенні філіації). *Слово і час*, 5, 61–69.

References

- Koloshuk, N. (2007). Mifizatsiia mynuloho y suchasnosti v khudozhnomu sviti Vasylia Slapchuka [Mythification of the past and present in the artistic world of Vasyl Slapchuk]. *Volyn u zhytti ta tvorchosti pysmennykiv*. Lutsk: Tverdynia, 159–168 (in Ukrainian).
- Oliander, L. (2007). Vasyl Slapchuk i volynskyi tekst [Vasyl Slapchuk and the Volyn text]. *Studia Methodologica*, 19, 265–271 (in Ukrainian).
- Sakharchuk, N. Yu. (2014). Avtorska subiektyvnist u postmodernii prozi Yu. Andrukhovycha ta V. Slapchuka [The Author's Subjectivity in Y. Andrukhovich and V. Slapchuk Postmodern Prose]. Ternopil (in Ukrainian).
- Sakharchuk, N. Yu. (2012a). Problema avtorskoï subiektyvnosti v ukrainskomu literaturoznavstvi [The Problem of the Author's Subjectivity in Ukrainian Literature]. *Naukovyi visnyk Volynskoho natsionalnoho universytetu im. Lesi Ukrainky*, 12, 132–137 (in Ukrainian).
- Sakharchuk, N. Yu. (2012b). U laboratorii V. Slapchuka-krytyka: osoblyvosti vyrazhenia avtorskoï subiektyvnosti u knyzi «Polit mekhanichnoi zozuli nad vlasnym hnizdom» [In V. Slapchuk's critic's laboratory: the peculiarities of expression of the author's subjectivity in the book «Flight of mechanical cuckoo

above his own nest»]. *Naukovyi visnyk Volynskoho natsionalnoho universytetu im. Lesi Ukrainky*, 13 (238), 113–117 (in Ukrainian).

Slapchuk, V. (2011). *Mizh shliakhom voyna i Dao: esei, interviu* [Between the Way of the Warrior and the Tao: Essays, Interviews]. Lutsk: Teren (in Ukrainian).

Yastrubetska, H. (2016). Mif Sizifa, abo Epistemolohichna vidvertist (romany «Knyha zabuttia» i «Ta sama kuriava dorohy» V. Slapchuka u spivvidnoshenni filiatsii) [The Myth of Sisyphus or Epistemic Openness (novel "The Book of Oblivion" and "The Same Dust of the Road" by Vasyl Slapchuk in relation to filiation)]. *Slovo i chas*, 5, 61–69 (in Ukrainian).

Nataliia Sakharchuk. «Between the Way of the Warrior and the Tao»: literary self-portrait of V. Slapchuk. The article focuses on the problem of authorial subjectivity in the book of essays and interviews by V. Slapchuk “Between the Path of a Warrior and the Tao” (2011). **The purpose** of the publication is to characterize V. Slapchuk's literary self-portrait based on an analysis of the specifics of the expression of the author's subjectivity. **Research methodology.** In addition to general scientific methods (analysis, generalization, induction, deduction), the research methodology is based on the methods of literary science, in particular receptive-aesthetic, partly structuralism, hermeneutics, and narratology.

Research results. It has been observed that “Between the Path of the Warrior and the Tao” by V. Slapchuk is a highly personal book that claims to reveal the author's portrait through essays, interviews, and critical reviews. It has been studied that the dialogical openness of the interview, provoked by looking at oneself through the eyes of others, bears fruit in the knowledge of the writer, and the freedom of the essay genre makes it possible to include personal reflections and a statement of one's position on the problems raised. It is noted that the creator of the text reveals a personal attitude to the reader, so the subjective individual-authorial worldview paradigm is absolutized. The article traces that the small form does not always allow for extensive citations of cases from one's life or stories from experience, so the author limits himself to brief mentions or, as conclusions, presents the reader with excerpts from his life position in the form of meditative theorizing. Between reflections on existential or literary themes, V. Slapchuk provides the touches with which he forms his literary self-portrait.

The conclusions emphasize that with the help of the author's subjectivity, a literary self-portrait of V. Slapchuk was formed in the book of essays and interviews.

Key words: authorial subjectivity; postmodernism; book of essays and interviews by V. Slapchuk «Between the Way of the Warrior and the Tao» (2011); self-knowledge; self-expression; literary self-portrait.

Сахарчук Наталія Юріївна – кандидат філологічних наук, випускниця аспірантури кафедри української літератури, науковий керівник – професор Ольга Яблонська; dearnatalya@gmail.com